

16

“spora erişim, serbest zamanın değerlendirilmesi ve kent”

Selçuk Açıkgöz

“Avrupa Kentli Hakları Deklerasyonu’na göre; Yaş, beceri ya da gelire bakmadan her bireyin çok farklı amaçta spor ve serbest zaman tesislerine erişiminin sağlanmalıdır”

KENTİME
-DEĞER-
HEART

spora erişim, serbest zamanın değerlendirilmesi ve kent

Boş Zaman:

Boş zamanın sağladığı imkanlar; görev ve sorumluluklar dışında kalan zaman ya da (kendin) olma durumu (Veal, 1992). Zamandan ziyade kişinin yapabilirliklerine yani; arzu, istek ve ihtiyaçlarına göre şekillenir.

Türkiye’de serbest zaman: yapısal engeller:

- Temel istek ve ihtiyaçlara ayrılabilen zaman azlığı
- OECD’ye (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) göre; “Türkiye’de nüfusun %25’i uzun çalışma saatleri altında çalışıyor. (Haftada 50 saat ya da daha fazla), Serbest zaman ve kişisel bakıma (uyku, beslenme vb.) ayrılabilen zaman: 14 saat).
- Spora katılım ölçüm parametresi spor müsabakalarına katılım sayısı ile ölçülmekte (Erkeklerin spor müsabakalarına katılımı kadınların iki katından fazla; Spor müsabakalarına katılan engelli birey sayısı: 45 bin; Lisanslı sporcu sayısı: 6 milyon / Aktif lisanslı sporcu sayısı: 344 bin).

Yerel Yönetim ve Kentte Serbest Zaman Sorumlulukları:

Belediyeler

- Fiziksel altyapıyı geliştirme
- Spor, eğlence yerleri, otopark, dinlenme ve parklar yapmak; (...) eğitim, sağlık, kültür, tesis ve binaların yapımı, bakımı ve onarımı (5216 sayılı kanun)
- Sporcu ve spor kulüplerine malzeme yardımı (5216 sayılı kanun)
- ...gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma... (5393 sayılı kanun)
- Kentsel dönüşüme rekreasyon alanları yapmak (5393 sayılı kanun)

Gençlik Spor İl Müdürlükleri

- Serbest zaman, spor imkanlarını arttırmak
- Spor tesisi ve gençlik merkezi yapmak ve ilgili tüm diğer işler (GSB planlamasıyla)

Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu (Strasbourg, 1992)

Spor ve Serbest Zaman Başlığı

Yaş, beceri ya da gelire bakmadan her bireyin çok farklı amaçta spor ve serbest zaman tesislerine erişiminin sağlanması.

Spor ve Serbest Zamana Yönelik Kentli Hakları

1. **Tesis:** Kenti saran spor tesisleri ağı oluşturmak; Mahalleye sığan, küçük ölçekli tesisler; Spor alanları kentle içiçe, kenti besleyici şekilde olmalıdır.
2. **İmkanlar:** Tesis yanında rekreasyon alanlarını da arttırmak; Sokak kullanımının farklı amaçlara göre dengelenmesi (bisiklet, yaya, motorlu taşıt)
3. **Erişilebilirlik:** Sporda toplumsal amaçları gerçekleştirme; Sporu her birey için erişilebilir kılmak; yapısal zorlukları kaldırmak

Kaynakça

- I. Van Zanden, J. L., Rijpma, A., Malinowski, M., & Mira d’Ercole, M. (2020). How’s Life? 2020: Measuring Well-Being. OECD Publishing.
- II. Koca, Canan. 2020. “Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Haritalama ve İzleme Çalışması 2018–2020 Güncellemesi. CEİD: Ankara.

bu dersin video kaydına
aşağıdaki bağlantıdan
ulaşabilirsiniz:

youtu.be/JYcqSvoihmM

sivil izleme uygulaması

1. Yaşadığınız kentte en çok kullanılan spor alanları nereleri?

- Bu alanlara ulaşım kentteki herkes için mümkün mü?
- Sizce, kentte yaşayan hangi gruplar bu alanlarda spor veya serbest zaman aktivitesine katılmakta zorlanabilir? Bu alanlara katılmakta ne tür zorluklarla karşılaşabilirler?
- Bu spor veya serbest zaman alanlarında dilediğiniz gibi, özgürce ve yaratıcı bir şekilde spor yapabiliyor musunuz, yoksa spor aktivitesi bir kurallar çerçevesinde mi gerçekleşiyor?

Size en yakın olan spor alanlarından birini ziyaret ederek deneyimlerinizi raporlayın.

2. Yaşadığınız yerde bulunan size en yakın Gençlik Spor İl (veya ilçe) Müdürlüğü'nü arayınız

- Tek başınıza ya da arkadaşlarınızla beraber, herhangi bir kursa katılarak veya katılmadan, tesislerinde spor yapmak istediğinizi (burada uygun bir spor branşı belirtmeniz gerekecektir) ve uygun saatler olup olmadığını sorun.
- Talebinize yaklaşım nasıldı? Herhangi bir sorun yaşadınız mı? Evet ise, nelerdi?
- Cinsiyetinizin spora katılımı, ya da kurduğunuz iletişimde bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Deneyimlerinizi raporunuzda paylaşın.

